

3. Монаєнко, А. О. Організація, форми і методи фінансування видатків бюджету. Наше право. 2009. №1, Ч. 2. С. 68-72.

Купина Тетяна Юріївна

ст. гр. Ф-42, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Булавинець В.М.

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

В сучасних умовах економічних змін суттєвого значення набувають проблеми забезпечення ефективного соціально-економічного розвитку регіонів, як складової економічної системи держави. Соціально-економічний розвиток регіону – це «...процес безперервного економічного зростання території регіону, що відбувається під впливом зовнішніх і внутрішніх виробничих, інституційних, соціальних факторів, та забезпечує підвищення рівня і якості життя його населення». Поняття «розвиток» включає три взаємопов'язані між собою характеристики: зміну, зростання та поліпшення [1, с. 213].

Місцеві бюджети є важливим джерелом фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку регіону. На сучасному етапі формування коштів місцевих бюджетів для фінансування цих завдань може відбуватись з допомогою використання таких фінансових інструментів:

- бюджету розвитку;
- Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР);
- субвенцій соціально-інвестиційного характеру.

Існування цих інструментів, як і в Україні, передбачено бюджетними системами більшості розвинених країн як ефективного механізму формування фінансового ресурсу для забезпечення соціально-економічного розвитку громади, району чи регіону на основі реалізації інвестиційної та інноваційної діяльності [2].

Бюджет розвитку є складовою місцевого бюджету і одним з найважливіших інструментів фінансової політики органів місцевого самоврядування в частині реалізації інвестиційних та інноваційних інфраструктурних проектів. Основним його призначенням є фінансування соціально-економічного розвитку регіонів; виконання інвестиційних проектів; будівництво, капітальний ремонт та реконструкція об'єктів соціально-культурної сфери і ЖКГ; будівництво газопроводів і газифікацію населених пунктів; будівництво і придбання житла окремим категоріям громадян; будівництво та розвиток мережі метрополітенів; придбання вагонів для комунального електротранспорту; збереження та

розвиток історико-культурних місць України та заповідників; розвиток дорожнього господарства; придбання шкільних автобусів та автомобілів швидкої медичної допомоги; комп'ютеризація та інформатизація загальноосвітніх навчальних закладів; природоохоронних заходів; інших заходів, пов'язаних з розширеним відтворенням [3].

Створення Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР) також стало однією з умов прискорення соціально-економічного розвитку регіонів України, переведення державних інструментів розвитку регіонів на нову основу і фінансування проектів регіонального розвитку на конкурсній основі та відповідно до регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації. Відповідно до статті 24 Бюджетного кодексу, обсяг коштів ДФРР становить не менше 1% обсягу доходів загального фонду державного бюджету. При цьому, кошти ДФРР розподіляються відповідно до такої умови: 80% коштів розподіляється між усіма регіонами у відповідності до чисельності населення, а 20% - тим регіонам, у яких показник ВРП на одну особу є меншим 75% середнього по Україні значення [4].

Фінансування соціально-економічного розвитку регіону також відбувається шляхом надання місцевим бюджетам субвенції на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій. Порядок надання цієї субвенції місцевим бюджетам регулюється Постановою Кабінету міністрів України «Про затвердження Порядку та умов надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій» №106 від 6.02.2012 року [5].

Субвенція спрямовується на: будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів інфраструктури комунальної власності (за винятком адміністративних будинків); здійснення екологічних та природоохоронних заходів; придбання обладнання для установ соціально-культурної сфери комунальної власності та комунального транспорту, зокрема спеціального призначення; здійснення заходів, пов'язаних з відселенням громадян із житлових будинків, що перебувають в аварійному стані; розв'язання проблем окремих адміністративно-територіальних одиниць (малих міст, шахтарських та гірських населених пунктів); проведення робіт з газифікації, заходів з енергозбереження; здійснення спільних заходів, передбачених угодами щодо регіонального розвитку; здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку регіонів; будівництво, реконструкцію об'єктів освіти та охорони здоров'я зі ступенем будівельної готовності не менше 90% або введення їх в експлуатацію у 2016-2017 роках; будівництво, реконструкцію та капітальний ремонт доріг; виготовлення проектно-кошторисної документації.

Стимулювання соціально-економічного розвитку територіальних громад, спрямування бюджетних ресурсів на розвиток місцевої інфраструктури, формування інвестиційної привабливості територій, а також забезпечення ефективного використання економічного та соціального потенціалу на місцевому рівні має стати однією з ключових умов децентралізації на сучасному етапі.

Література:

1. Стоянець Н. В. Методологічні аспекти соціально-економічного розвитку регіону. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2015. Випуск 2(4). С. 208-213.
2. Раделицький Ю. О. Особливості формування видатків місцевих бюджетів в напрямку забезпечення економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць. *Ефективна економіка*. 2019. №1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6829>
3. Карпишин Н. І., Стоян В. І. Бюджет розвитку громади: досвід та можливості. *Ефективна економіка*. 2016. №6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua>
4. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. №2456-VI (із змінами та доповненнями). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
5. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій від 06.02.2012 №106. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/106-2012-п>.

Куриляк Тетяна Петрівна

ст. група Ф-42, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Сидор І.П.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Місцеві бюджети посідають надзвичайно важливе місце в економічній системі кожної держави, їхня роль і значення безпосередньо зумовлені типом економічної системи, обраними цілями та пріоритетами суспільного розвитку.

На даному етапі розвитку України характерним є прагнення досягти результативних та ефективних перетворень у економіці та її соціальної переорієнтації, посилення впливу бюджетної політики на вирішення визначальних завдань економічного і соціального розвитку держави.

Видатки місцевого бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення – це насамперед видатки, які спрямовані на підтримку та допомогу громадянам, які є малозабезпеченими, а також це соціальний та